

Ткачук Яна Вікторівна

Спеціаліст-землевпорядник Люблинецької селищної ради

Ковельського району Волинської області

tkachukyv658@gmail.com

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Модернізація соціального захисту в Україні обумовлена не лише доцільністю створення дієздатних соціальних амортизаторів як інструментів соціальної підтримки державою вразливих верств населення, а й необхідністю підвищення в країні рівня суспільної довіри, соціальної згуртованості, що сприятиме накопиченню соціального капіталу [1, с.75]. Із цих позицій в Україні при розробці стратегій соціально-економічного розвитку загалом та реформування соціального захисту зокрема варто враховувати особливості взаємного впливу механізму накопичення соціального капіталу та функціонування державних інститутів з метою стимулювання формування необхідних суспільних, міжособистісних зв'язків, довіри в суспільстві, розвитку нових прогресивних форм публічно-приватної взаємодії.

У всіх європейських країнах соціальний захист багатофункціональний. Як правило, він відповідає основним соціальним ризикам, яким може бути підданий будь-який громадянин протягом свого життя. До них можна віднести: ризик інвалідності, ризик виробничого травматизму та професійного захворювання, ризик втрати годувальника, ризик материнства, сімейні допомоги, ризик безробіття, ризик міграції, ризик втрати житла, ризик старості. Інші види соціальної допомоги: додаткове обслуговування будинків, спеціальні видатки по боротьбі з бідністю, витрати на профілактику правопорушень серед дітей та підлітків, допомоги жертвам військових дій та стихійних лих. Необхідно відмітити, що особливістю практично усіх груп країн щодо соціального захисту населення є його адресність у наданні соціальних допомог та послуг населенню.

Як засвідчує вітчизняний та зарубіжний досвід, універсальних моделей соціального захисту та оптимальних алгоритмів їхньої модернізації, які б підходили усім країнам, не існує. В Україні повинна бути сформована власна модель модернізації соціального захисту населення, яка враховуватиме особливості історичного періоду становлення нашої країни, демографічної структури населення, циклічності економічного розвитку з урахуванням потенційно можливих фінансово-економічних криз та рецесії у середньо- та довгостроковій перспективі, регіональних особливостей соціально-економічного розвитку, ментальності населення та інших факторів.

Саме тому з метою вдосконалення процесу модернізації соціального захисту населення, як передумови збільшення потенціалу накопичення соціального та людського капіталу в Україні, необхідно вжити низку заходів. Серед них:

- формування Національного реєстру суб'єктів (державних, недержавних) надання соціальних послуг (забезпечення відкритого доступу населення до даних реєстру) та бенефіціарів соціальних послуг (із дотриманням конфіденційності збору фінансової та іншої інформації про потенційних споживачів соціальних послуг);

- здійснення поступового переходу від кошторисного фінансування постачальників соціальних послуг до іншої форми прямого фінансування – замовлення соціальних послуг, яке здійснюється за принципом купівлі послуг, де розпорядник бюджетних коштів стає повноцінним замовником послуг на користь третіх осіб – споживачів послуг;

- удосконалення методичної бази виявлення вразливих верств населення, що потребують надання соціальних послуг.

Необхідна також розробка переліку індикаторів, що відображають реальні характеристики рівня споживання вразливих верств населення, а також розробка сучасної методики визначення бідності; критеріїв ефективності механізмів забезпечення адресності соціальних послуг, форми обліку при виявленні ступеня нужденності сімей і громадян соціально-демографічних характеристик родини, майно та наявність іншої

власності, зокрема доходів, які важко враховуються; розробка та впровадження системи соціальних рахунків у системі надання соціальних послуг, які є провідним засобом переорієнтації бюджетних потоків від підприємств, що надають послуги, громадянам, а також соціальних паспортів родини та (або) домогосподарства осіб, як потенційних одержувачів соціальних послуг, для створення інформаційної бази даних надання соціальних послуг в Україні.

Доречною стане оптимізація сектора одержувачів послуг за рахунок розвитку механізмів їх самозабезпечення; формування переліку диверсифікованих форм надання соціальних послуг на основі активного залучення недержавного сектора, а також розширення можливостей громадян при виборі суб'єктів надання послуг; оцінка ризиків проведення реструктуризації системи надання соціальних послуг з позицій її ефективності в цілому, а також в частині залучення бізнесу та некомерційних недержавних організацій, зокрема, розробка та впровадження системи компенсації споживачам за соціальні послуги, які споживачі не можуть отримати за місцем проживання; впровадження пілотних проектів модернізації системи надання соціальних послуг, починаючи з регіонального та місцевого рівнів [2, с.155].

Одним із ключових завдань реформування системи соціальних послуг вразливим верствам населення має стати поступовий перехід від субсидії виробникам до адресної підтримки споживачів у формі споживчих субсидій як натуральних (ваучери, талони), так і грошових (соціальні рахунки), що сприятиме зростанню ефективності, адресності допомоги, якості та цільовому використанню коштів, що спрямовуються на надання соціальних послуг. Необхідна також оптимізація сектора одержувачів послуг за рахунок розвитку механізмів їх самозабезпечення; розробка системи моніторингу діяльності державних і недержавних організацій у сфері соціальних послуг, а також підвищення прозорості фінансової системи міжсекторної взаємодії; забезпечення високої якості аудиту некомерційного сектора для запобігання фінансовим зловживанням, особливо коли використовуються різні джерела (зокрема, державні) фінансування соціальних послуг.

Впровадження таких заходів сприятиме прискоренню модернізації соціального захисту населення і дасть змогу сформувати ефективну систему фінансування та організації соціального захисту населення на державному та регіональному рівнях; зменшити функціональне навантаження на центральні органи виконавчої влади у сфері регулювання соціального захисту та контролю за наданням соціальних послуг.

Список використаних джерел:

1. Дудченко Н.В. Теоретичні аспекти функціонування системи соціального страхування. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 75-78.

2. Москаленко О.В. Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування в умовах ринкової економіки : монографія Харків: Юрайт, 2012. 400 с.

Підписано до друку 12.03.2019.

Формат 60x 84/16. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний 70 г/м². Друк електрографічний.
Умов.-друк. арк. 7,91. Обл.-вид. арк. 6,12
Тираж 100 примірників. Замовлення № 03/19/2-1.

Видавець та виготувач:

ФОП Осадца Ю.В

м. Тернопіль, вул. Винниченка, 9/7

тел. (0352) 40-08-12, (0352) 40-00-63, (097) 988-53-23

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ТР № 46 від 07 березня 2013 р.